

NAŠ GLAZBENI ŽIVOT

Kongres Saveza folklorista Jugoslavije u Poreču

Do ove godine održao je Savez folklorista Jugoslavije već 16 svojih kongresa u raznim mjestima svih naših republika, a ove 1970. godine bio je održan sedamnaesti kongres u Poreču, u Istri. U svim našim republikama imamo republička udruženja folklorista, i svake godine naizmjenice organizira pojedino Društvo folklorista iz druge republike savezni kongres. Ove godine je takav kongres organiziralo i pripremilo Udruženje folklorista Hrvatske u istarskom gradiću Poreču od 9. do 13. rujna obilnim programom. Na kongresu raspravljali su se naučni referati iz područja ovih okvirnih tema:

1) Narodno umjetničko stvaralaštvo Istre, ovim sekcijama: a) narodni život i običaji, b) Muzički folklor Istre, Hrvatskog primorja i sjeverno-jadranskih otoka, c) usmeno stvaralaštvo Istre i Hrvatskog primorja. Zatim 2) Perspektive narodnog stvaralaštva u suvremenim društvenim previranjima, sekcija d) suvremene pojave u usmenom narodnom stvaralaštvu, sekcija e) Specijalni suvremeni etnički i etnosociološki problemi, nadalje tema 3. Metode prikupljanja, proučavanja, naučnog i posebno estetičkog ocjenjivanja narodnog stvaralaštva, zatim teme u posebnim sekcijama: f) Problemi klasifikacije polifonih oblika muzičkog folklor Jugoslavije i drugih zemalja, g) Zadaci i perspektive u istraživanju dječjeg stvaralaštva, h) problemi etnokoreologije, i) problem narodne instrumentalne muzike i ostala pitanja muzičkog folklor, j) nacionalno i općeljudsko u usmenoj narodnoj književnosti.

U okviru kongresnih tema bila je veoma važna tema koja se na svakom kongresu ponavlja, a to je FOLKLOR KRAJA U KOJEM SE KONGRES održava. Među temama koje su se bavile takvim folklorom bilo je predavanje V. Žganeca pod naslovom »Odnos glagoljaškog crkvenog i svjetovnog pjevanja u Kvarnerskom području«. Kongres folklorista Jugoslavije stavio je na svoj program i takvu temu koja govori o crkvenom pjevanju toga kraja, jer je glagoljaško pjevanje Kvarnerskog područja i Istre veoma značajna tradicionalna narodna svetkovina s kojom se, naročito u novije doba, naši stručnjaci mnogo bave.

U toku kongresa glagoljaško crkveno pjevanje čuli smo i u njegovoj funkciji, prisustvujući crkvenoj izvedbi čitave jedne mise u toku samog misnog obreda. Misa je bila služena u monumentalnoj Eufrazijevoj bazilici u Poreču, a tekstove i pjevačke dijelove

otpjevao je crkveni pjevački zbor iz Vrbnika. Monumentalna bazilika iz VI stoljeća bio je najpodestniji prostor u kojem se je čulo naše hrvatsko najstarije crkveno pjevanje pred mnogobrojnim slušateljstvom među kojima su bili prisutni i svi članovi Porečkog kongresa folklorista Jugoslavije iz svih republika, kao i mnogobrojni inozemni članovi i predavači na tom kongresu iz Sovjetskog saveza, Francuske, Njemačke, Bugarske, Danske, USA, Mađarske, Italije i Rumunjske. Pjevao je Vrbnički mješoviti crkveni pjevački zbor u kojem su članovi domaći stanovnici toga gradića. Žene su bile obučene svečano u narodnu nošnju, a muškarci odjeveni u starodrevne pogrebne kostime koje upotrebljavaju u obredu crkvenog pokopa svojih članova u rodnom mjestu. Poslije mise otpjevali su još i neke starinske pjesme koje se pjevaju kod pokopa. To čehovsko starodrevno društvo naziva se društvo »kapara« po specijalnim kapama koje članovi društva nose. Na sve prisutne učinila je ta misa sa staroslavenkim glagoljaškim pjevanjem dubok utisak.

Tokom kongresa jedan dan su kongresisti bili na izletu u starom gradu Motovunu gdje su im priredili kongresa priuštili još jedan užitak sa koncertom narodnih pjesama i svirke u sopele te izvođenjem narodnih istarskih plesova. Sve je to, naročito ovaj izlet i koncert u Motovunu, prisutnima bio eklatantan dokaz da istarski folklor, ta eminentna narodna muzika i narodni muzički instrumenti, još uvijek žive u narodu, i da se gaje svim žarom istarskih Hrvata u svagdanjoj praksi.

U toku kongresa održana je i godišnja skupština Saveza folklorista Jugoslavije u Poreču. Na skupštini je zaključeno da se iduće 18. kongres ima održati iduće 1971. godine u Sloveniji, a organizirat će ga i pripremiti članovi slovenačkog društva folklorista.

Dr V. Ž.

Franjo Dugan i Oskar Sigmund

Možda nikada nije ni slutio vrsni orguljaš zagrebačke Prvostolnice Franjo Dugan, da će 20 godina poslije njegove smrti njemački skladatelj Oskar Sigmund posegnuti u blago njegova stvaralaštva.

Srokna ali duboka popijevka u frigijskom načinu »Kako krasno svršuje se o Isuse život tvoj« rascvijetala se u nedogledne ljepote polifinijskog stila i suvremene harmonije u rukama njemačkog skladatelja Oskara Sigmunda. Uzeo ju je kao temu svoje nove partite za orgulje stvorivši genijalno djelo.

Partita za orgulje: »Kako krasno svršuje se...« (nosi naslov prema ovoj pjesmi u originalu trajanje 27') doživjela je svoju praiizvedbu ove godine 4. X u Regensburgu. Izvedena je kao posljednja točka zadnjeg rasporeda u okviru ljetnih koncerata muzeja grada Regensburga. Izveo ju je katedralni orguljaš Erhard Kraus.

Kritike u njemačkim novinama ocijenile su objektivnu vrijednost ovog Sigmundovog opusa:

»MITTELBAYERISCHE ZEITUNG« —
utorak 6. X 1970.

»Nova Partita za orgulje Oskara Sigmunda nastala 1969. g. doživjela je svoju praiizvedbu 4. X 1970. godine u muzeju grada Regensburga. Oskar Sigmund uzeo je za temu svog djela popijevku Franje Dugana »Kako krasno svršuje se«. Hrvat Franjo Dugan (1874—1948) bio je orguljaš zagrebačke katedrale i profesor Muzičke akademije u Zagrebu.

Već smo ranije napomenuli da je Oskar Sigmund tradicionalni način glazbenog stvaranja dalje razvijao, a pored toga ipak dostigao vrhunac stvaralaštva svoga vremena, što je potvrdio svojim najnovijim djelom. Kroz sedam stavaka hrvatska melodija u frigijskom načinu postaje cantus firmus najkompliciranijem od svih kontrapunktskih umjetnosti kanonu u augmentaciji, kanonu u terci polifono imitirajući melodiju u altu. Gotovo neobarokna »Aria« koloristički je izvedena s puno vitalnosti u uspjelom »Lo staccatto...« i cantus firmusom u osminkama lijeve ruke. Nakon Toccatine za pedal solo djelo završava Fugom gigantskih razmjera razvijajući je u dvostrukom fugu da konačno integrira u cantus firmus koji se ističe tako snažno da se dobiva dojam Chiacconne.

Oskar Sigmund posjeduje jednu začudujuću sposobnost kombinacija i oblikovanja te je znao uzbuđljivom harmonijom i ritmičkom napetošću pojačati i najsmjelijem zamisao konstrukcije teme.

Sretna je za skladatelja i okolnost što je u Erhardu Krausu našao isto tako genijalnog interpretatora koji je na zavidan način nenametljivom virtuoznošću i intuicijom izveo ovu Partitu.

»DIE WOCHE«

četvrtak 8. X 1970.

»Kontrapunkt najvišeg dometa nizozemskih majstora do Bacha, k tome je harmoniju posljednjih sto godina spojio Oskar Sigmund na jednostavno genijalan način u svojoj Partiti »Kako krasno svršuje se...« Partita napisana na temu duhovne popijevke Franje Dugana, Hrvata koji je umro 1948. godine.

Ne zna se koja virtuoznost uslovljava drugu; kontrapunktska kompozitorska, orguljska tehnika ili obrnuto? Čini se da u svojim mogućnostima jedno uvjetuje drugo da bi nastalo kompozitorsko i interpretatorsko djelo dostojno jednog godišnjeg ciklusa kon-